

Näkökulmia korkeakoulujen kehittämistöimiin

Eira Bani, OAJ 3.6.2022

Ohjauksen merkitys

- Tiedottaminen kaikista valintareiteistä/hakuvaihtoehdoista opiskelijoille tasapuolisesti.
- Opiskelijoita ei saa jättää yksin, vaan heitä on tuettava omissa valinnoissaan -> ohjausta siihen, että aina ei ole välttämättömyys kirjoittaa L-arvosanaa, vaan hakukohteesta riippuen tarkasteltava pistemääriä ja keskittyä omiin mielenkiinnon kohteisiin. Haasteena monimutkainen pisteytysjärjestelmä.
- Olisiko ohjauksella mahdollisuus välttää uudelleen hakuja vuoden jälkeen tai purkaa hakijasumaa – opinto-ohjaajille lisäkoulutusta, muutoksien hiljentämistä, että opiskelijat (ja opotkin) pysyvät ”valintaperiaatteiden perässä”.

Ohjauksen merkitys

- Tehokkaalla ohjauksella voisi mahdollisesti myös ”rikkoa” koulutuksen periytyvyyttä, jota vielä näyttäisi esiintyvän koulutukseen hakeutumisessa ja valinnoissa.
- Opinto-ohjauksen tehostamisen lisääminen vaatii henkilöresurssia. Toisella asteella oli tarkoitus oppivelvollisuuden myötä lisätä opinto-ohjauksen resurssia määrärahojen turvin, mutta todellisuus ei vastannut suunnitelmaa. Opinto-ohjaajia toki palkattiin jonkin verran lisää, mutta ei riittävästi.

Hakeutuminen ja reitit

- Duaalimalli sekä toisella asteella että korkeakoulutuksessa
- Hakeutuminen mahdollista ammatillisesta, lukiosta ja työelämästä. Muistettava kehittämistoimissa nämä kaikki.
- Tarvitaan vahvaa tiedottamista kaikista haku-/valintareiteistä. Viime aikoina painottunut todistusvalintaan ja mielikuva siitä tärkeimpänä kasvanut mediamyllytyksen ”ansiosta” – myös väärät mielikuvat.
- Koulutuksen rahoituksen pieneneminen on ajanut tehokkuusajatteluun -> pelkkä valintakoe, digitaalisuus

Hakeutuminen...

- Digitaalisuudesta ja esim. AMKien yhteisistä valintakokeista myös hyötyä yksilöille. Vaihtoehtojen laajeneminen, kun samalla kokeella voi hakea useaan paikkaan. Samaa kehitystä toivoisi lisääntyvän yliopistopuolella, purkaisiko hakijasumaa?
- Yhteistyön lisääntymisen AMKien ja yliopistojen sisällä ja ristiin toivoisi kasvavan opiskelija- eli asiakasnäkökulmasta (aikataulutukset, yhteiset sisällöt yms.)
- Jos/kun korkeakoulutettujen määrää halutaan nostaa Suomessa, niin olisi katsetta käännettävä ammatillisen suuntaan ja jo työelämässä olevien hakeutumisen edistämiseksi (tiedottaminen hakeutumisvaihtoehtoista)

Valintojen kehittäminen

Yleisesti – vaikutukset todistusvalintaan painottumisesta, aiheuttaako opiskelupaikka”shoppailua” eli uudelleenhakua – valintakoe + haastattelu on ollut sitoutumisen välineenä.

Yliopistojen valintojen kehittäminen

- Huolestuttavan nopea aikataulu, tuleeko kaikki olennainen esille kehittämistoimien toteuttamista varten.
- Kehittämisen tavoitteet hyviä ja toivottavia

AMKien valintojen kehittäminen

- Molemmat väylät huomioitu, aito huoli ammatillisten korkeakouluvalmiuksista, yto-aineiden lähiopetusta karsittu ja digitalisoitu + kaksoistutkinnon suorittajat vähentyneet viime aikoina.
- Pisteytysmalli näyttää tällä hetkellä selkeältä ja tasapuoliselta
- Erikoinen huomio, ettei todistusvalinnassa menestyminen korreloi opinnoissa menestymiseen, onko työuraa ollut välissä
- Mielenkiintoisia tuloksia valintakokeeseen liittyen, mielenkiinnolla odotellen seurantatutkimusta.

Lisäselvityksiä / pidemmän ajan selvityksiä

Odotamme mielenkiinnolla tuloksia käynnissä olevista tutkimuksista/jatkotutkimuksista ja sitä avaavatko ne vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin:

- Opinnoissa menestyminen ja valmistumisaikataulu – poikkeako eri reittiä korkeakouluun hakeutuneiden/valittujen osalta?
- Reaaliaineiden ja kielten asema valinnoissa (äidinkielen lisäksi)
- Valintaperusteiden/pisteytysten vaikutukset lukion tai ammatillisen ainevalintoihin tai uusintakirjoitusten/arvosanojen korottamiseen?
- Analysointia ammatillisen koulutuksen jälkeen hakeutuneista. Kaksoistutkintoa suorittaneiden määrä hakijoissa/valituissa vähentynyt <-> kaksoistutkintoa suorittavien määrä vähentynyt

Lopuksi

- Kiitos asiantuntevista puheenvuoroista ja näkemyksistä
- Seurantatutkimuksesta on saatu paljon kiinnostavaa tietoa ja nyt olisi välitettävä tutkimustietoa opiskelijavalinnasta mediassa, että ”vouhkaaminen” loppuisi.
- Mielenkiinnolla odotamme mahdollisia lisätutkimuksia mm. opintomenestyksestä eri valintareittien kautta valittujen osalta.
- Muistetaan yhteistyön merkitys ja kehitysaskelten vaikutus kokonaisuuteen.
- Toivottavasti koulutuksen merkitys ymmärretään jatkossakin, että rahoitus riittäisi toteuttamaan tavoitteen 50% ikäluokasta korkeakoulutettuja vuoteen 2030 mennessä ja pääsisimme rahoituksessa Pohjoismaiselle tasolle.

